

Bohoslužby v Zábřeze 5.února 2017

Mt 5, 13-16

Milé sestry, milí bratři, žijeme v době, kdy se horečně staví různé dopravní stavby, aby se nám lépe cestovalo z místa na místo. Ale víte, z jakého důvodu byla budována u nás první železnice? Nebylo to ani kvůli uhlí, ani kvůli lidem, ale kvůli soli. Potřeba soli dala první impuls k tehdy odvážným projektům. Musí to být tedy velmi drahá surovina, když pro její snazší získání člověk podniká takové kroky. Představme si, že by takto byl svět v pohybu kvůli Ježíšovým učedníkům. Ježíš je také nazval solí země, tedy něčím hodně cenným, a důležitým.

Bylo by na místě postarat se o tak cenný poklad. Výrok o soli však musíme číst v souvislostech. Ježíš těmi slovy nevyřkl proroctví o tom, jak veliké věci se kolem učedníků budou dít. V jeho řeči hrají tato slova jinou roli. Evangelista Matouš je klade Ježíši do úst hned po blahoslavenstvích a tím nás chce upozornit, abychom hledali právě v propojení s nimi význam toho, že jsme označeni solí země. Výroky o blahoslavených ukázal Ježíš k tomu, co je skutečně možno považovat za šťastný život. Ve zkratce můžeme říct, že šťastni jsou ti, kdo následují Ježíše, kdo žijí z jeho milosti. Toto následování se pak projeví právě v oněch jednotlivostech, o kterých mluví blahoslavenství. To znamená, projeví se jiným pojetím hodnot a pojmů jako štěstí, naplnění života a podobně. A ten výrok o soli to jistým způsobem završuje. Asi si umíme představit, jak vypadá jídlo bez soli. Ne, že by se nedalo jíst, ale je to takové divné, dalo by se říct prázdné. I když je ta sůl nepatrná, dává určitou plnost. A to platí právě o učednicích, platí to o těch, kteří jsou blahoslavení. Zkusme si představit svět bez nich. Do jisté míry by to šlo. Ideální svět šťastných lidí, kteří mají úspěch, mají, nač si jejich srdce a ratolesti vzpomenou, neřeší žádné starosti a problémy. Jak často lidé takový svět zkoušeli vybudovat a jak často vydržel jen tím, že byl jaksi umělý, nepřirozený. Jako to jídlo bez soli. Člověk si říká, že jo, je to dobré, ale něco tomu chybí, něco není zcela v pořádku. Něco, co není vidět na povrchu, je to uvnitř. A přesně to je ten ideální svět na povrch šťastných a bezstarostných lidí. Když si někdo žije takto krásně, říkává se, že si žije jako prase v žitě. Zde by se dal použít právě ten zajímavý příměr. To zvířátko je šťastné. Je šťastné ve svém chlívku, kde se mu vše naservíruje, má, co potřebuje. Doma jsme pouštěli prase bez nějakých problémů ven z chlívku. Věděli jsme, že když uslyší, jak se mu do koryta nalije jídlo, tak přiběhne a nechá se bez potíží zavřít. A to je právě ono. Na povrch štěstí a blaho. Ve skutečnosti netuší, čím je toto štěstí a blaho vykoupeno. Netuší, že se má tak dobře právě proto, že nevidí celou skutečnost. Vidí jen to, co je pro něj příjemné, co z jeho pohledu naplňuje život, který prožívá. Je-li plné koryto, nevadí, že jsou za ním zavřené dveře. Blahoslavení Ježíšem, šťastni podle jiných měřítek, ukazují, že to, co člověku chybí, není samo o sobě moc příjemné, ale právě toto, ne zrovna příjemné, dává plný obraz jeho světa. Proto jsou ti učedníci solí. Nabourávají ideální obraz, aby ukázali, že toto

ideální je ve skutečnosti jen klam. Je ideální a krásné, protože nedovolí poznat cenu, kterou za toto ideální a krásné musí člověk zaplatit.

Jsme solí světa, je to vyjádření důležitosti toho, že žijeme z Boží milosti, že náš život je postaven na hledání štěstí jinde než v sobě a naplnění svých představ o životě. Ježíš k té soli dodává ale i jisté varování. Může nám přijít poněkud nelogické. Jak může sůl ztratit slanost? Pak už přeci není sůl. Sůl je solí proto, protože je slaná. Co tedy Ježíš má touto výstrahou na mysli? To můžeme pochopit ze slov o světle, kterými Ježíš pokračuje. Na jednu stranu se ta slova dají pojmout jako jistá paralela výroku o soli. Ale ona to není jen paralela, není to ten samý obraz jen z jiného úhlu. Je to rozvinutí slov o soli. Být světlem je krásné. Světlo v sobě nese cosi dobrého, příjemného. Má svou důležitou roli. A z toho Ježíš vychází. Světlo se nedá ututlat. Lampy nejsou pod postelí nebo pod kbelíkem, ale tam, kde dávají světlo, kde slouží. Toto světlo jsou učedníci. Je-li někdo učedník Ježíšův, nedá se to ututlat, je vidět a také tak k tomu svět přistupuje. Patříme-li Kristu, neseme na sobě jeho pečeť, vzbuzujeme očekávání. I když se nám zdá, že církev je ve světě opomíjená, má svět od ní své očekávání. Očekává naději, očekává spravedlnost, očekává pravdu. Na jednu stranu mnoho lidí říká, že církev je nedůvěryhodná, že se bez ní obejde. Na stranu druhou mnoho lidí očekává, že když o někom vědí, že chodí do kostela, tak bude jednat jinak, než jednají oni sami. Bude poctivější, pravdivější. To je prostě skutečnost. Tím, že se hlásíme k Ježíši Kristu, dáváme určitý signál našemu světu, že chce-li se zorientovat ve své temnotě, může u nás najít pomoc. Jsme svědectvím o Bohu, tím, že se k němu hlásíme, dáváme také možnost poznat, jaký je. Ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše skutky a vzdali slávu Bohu. Lidé kolem nás nemohou vidět Boha. Jediný způsob jak ho poznají, je ten, že k němu svým životem ukážeme. Můžou ho vidět jedině na nás. Tak jako ho dříve viděli na Ježíši, tak ho vidí na těch, kteří pokračují v jeho díle. Proto Ježíš nazývá učedníky světlem světa. Ukazují jeho skutečnost, ukazují Boha, který k němu přichází ve svém Synu, aby světu přinesl pokoj a spásu. Svým jednáním, svým svědectvím, dávají učedníci poznat, co je dobré a co je zlé. Dávají tak úžasnou možnost volby mezi oběma, což bez poznání Boha není myslitelné. Bez Boží pomoci člověk volí jen mezi tím, co je zlé a vypadá jako zlé a tím, co je zlé a tváří se jako dobré. Pro pocit svobody volby to stačí, i když to vlastně žádná volba není. Jen její iluze, která potřebuje určité zatemnění, aby vypadala věrohodně. Je tedy důležité, aby do světa přicházelo svědectví o Bohu, aby jeho světlo skrze učedníky vytvořilo prostor, kde iluze nemá možnost vypadat věrohodně, ale je poznatelná.

K učedníkům Ježíšovým tedy patří svědecká služba. Být světlem je jejich základní vlastnost. A s ní se pojí i ta ztráta slanosti. Být solí předpokládá, že budou i tímto světlem. Ztráta slanosti pak znamená, že jejich působení není světlem tomuto světu. To může nastat dvojím způsobem. Jednou cestou je uzavření toho světla někam pod kbelík. Vlastně jde o uzavřenost církve. Společenství učedníků si vystačí samo, svítí si jen pro sebe. Ježíš tím naráží na určitý typ zbožnosti, který myslí předně na svou spásu, na svou duchovní dokonalost a zapomíná, že neplyne z lidského snažení, ale z Boží milosti. Dalo by se sem zahrnout i budování společenství odděleného od ostatních, protože oni jsou špatní, jsou hříšní, nerozumí tak dobře Božímu slovu.

To s sebou nese právě onu uzavřenost pod záminkou ochrany vlastní čistoty. Ve své podstatě je to spoléhání na své zásluhy, nikoliv Kristovu oběť, která očisťuje. Záslužnický život tedy ukazuje k jedné možnosti, jak ztratit svou slanost a místo soli být jen palnou přísadou. Ta druhá cesta souvisí se ztrátou jasu, se špatným svědectvím. Můžeme být i špatnými svědky, svůdci. A protože jsme vidět a jsme považováni za světlo, můžeme tímto způsobem docela klamat. Vždyť lidé, kteří nás pozorují, nemají možnost, jak si ověřit naši věrohodnost. Proto je na nás, abychom byli solí a ne třeba pepřem nebo něčím jiným, co místo dochucení přidá spíše znechucení.

Možnost být špatným světlem je jistě závažná a má nás poněkud vyburcovat k hledání toho, jak se bránit tomuto způsobu ztráty slanosti. Naštěstí to není zase tak složité. Není potřeba žádných zvláštních úkonů nebo procesů. Stačí jediné. Naslouchat Ježíšovým slovům. Již jsem se zmínil, že výroku o soli předcházela blahoslavenství. V nich vidíme cestu, která vede k naplnění lidského života. Je to vlastně cesta služby. Oddanost Bohu se ukazuje na lidském životě jako hledání cest služby bližním a nikoliv sám sobě. Když se toho člověk předrží, zjistí, že to s tou solí není zase tak náročné. Zjistí, že může být světlem a to skutečným, dobrým světlem, které ukazuje k oslavě Boží, protože sám se upíná k Bohu a hledání jeho slávy. Jde tedy o to, abychom Boha hledali ne jako toho, kdo nějakým způsobem naplní náš život, ale jako toho, komu tento život chceme odevzdat. I to patří k vlastnosti soli. Sůl se postupně ztrácí, přestává být solí, zůstává jen její slanost. A to je také cesta Ježíšových učedníků. Poznávají, že není důležitá jejich existence, ale je důležitá jejich slanost, je důležité, co nesou v sobě a dál předávají. A to je i náš zápas, naše cesta víry. Z Božích rukou jsme přijali svůj život a přijali jsme poznání Boží lásky. Není nic lepšího, než dát svůj život zpět Bohu a lásku našim bližním.

Pane Ježíši, prosíme, nauč nás, jak být solí, jak neztratit svou slanost. Nauč nás být světlem, nauč nás nést naději lidem, kteří ji potřebují, být svědky před těmi, kteří tě hledají.

@page { margin: 2cm } p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120% }

Amen.